

COMARQUES ■ L'ENTREVISTA

■ Les campanes de l'església de Sant Jaume dels Garidells han donat vida al poble i han avisat els veïns i veïnes els darrers seixanta anys de la mà de Lluís Aymerich.

■ El fins ara campaner fa poc que ha deixat aquesta tasca voluntària al servei del seu poble. Hi parlem per conèixer la seva experiència i si ja té algú que li faci el relleu.

Judit Sans Segura
Els Garidells

Abans d'entrar en matèria, ens pot explicar a què s'ha dedicat al llarg de la seva vida? Ha viscut sempre als Garidells?

Sí, soc fill dels Garidells i sempre he viscut al poble. Tota la vida he fet de pagès i de pastor; primer vam tindre ramat, i després terra. Ara tinc 76 anys, ja fa un temps que estic jubilat.

Com va començar a fer de campaner? Quina edat tenia?

Quan era petit feia d'escolà; sempre he viscut aquí davant de l'església i la meva mare era una dona que anava a missa. Hi havia un capellà molt bon home i cada dia tocava, feia missa per a cinc o sis dones, però d'escolà no n'hi anava cap. A mi, com que era aquí a casa, la meva mare m'hi feia anar.

Al fer d'escolà, és clar, vaig aprendre a tocar les campanes. Primer les tocava l'agutzil, però el que hi havia va haver de plegar perquè com que era un poble tan petit no li podien pagar. Llavors les havia de tocar algú altre, i m'hi vaig posar jo.

Vaig començar fa més de seixanta anys, quan tenia uns catorze anys.

Qui n'hi va ensenyar, de tocar?

Me'n va ensenyar l'agutzil que hi havia abans. Cada vegada que tocaven les campanes, la canalla anàvem cap dalt i li dèiem que ens les deixés tocar. Ens deixava tocar de tant en tant quan era festa, ni que no en sabéssim.

Com a campaner, quins tocs de campana feia?

El més típic era fer repicar les campanes quan era festa. Es començava repicant la petita i llavors la grossa, després totes dues, i quan s'acabava es ventaven —que és fer-los fer tot el tomb.

El toc a morts també és un altre dels habituals, però només consisteix a tocar una campana i l'altra a poc a poc.

També deien que hi havia

Lluís Aymerich Civit

Campaner dels Garidells durant més de 60 anys

“Quan se senten les campanes sembla que ja sigui festa”

“Sempre m'ha fet gràcia tocar les campanes, tant de petit com de gran”

un toc de foc, fent sonar les dues campanes alhora, però per sort jo no l'he hagut de tocar mai!

Les hores no les feia el campaner; les tocava el campaner amb un rellotge que hi van posar.

Quantes campanes hi ha als Garidells? Com són?

N'hi havia tres, però diuen que durant la guerra una la van prendre. Les dues que queden tenen un toc molt maco.

S'ha de dir, però, que s'ha perdut una part del toc de festa. Fa anys va instal·lar-se una plaga de coloms al campaner que ho feia tot malbé. Perquè no hi entressin, van posar una tela metàl·lica, però amb això ja no es poden ventar les campanes com era típic.

La campana gran es diu Carme, l'altra no me'n recordo. Són de molt abans de la guerra, potser tenen dos-cents o tres-cents anys. Al costat de l'església, abans hi havia una

abadia molt gran, i cada trimestre em sembla que pujava el bisbe de Tarragona i es reunien aquí, així que era un punt important.

Han canviat, amb els anys, els tocs de les campanes dels Garidells?

Per la festa major es repicaven les campanes, com et deia. I era un toc que durava, era bonic. A la festa major d'hivern també, igual que a les festes assenyalades, com el Nadal. Val a dir que havies d'anar a dalt al capdamunt del campaner i feia molt fred.

Un toc que jo ja no vaig arribar a tocar va ser el d'anar a treballar i plegar. Això, mentre hi va haver agutzil es va fer, després ja no es va fer més. Al vespre diuen que també es tocava, però jo ja no ho he sentit mai.

Després tothom portava el rellotge i ja no es feia servir. També molts sentien la sirena de Bràfim.

El temps de Setmana Santa no es tocava, estava prohibit. Passaven la canalla pel carrer a cridar la gent a ofici, però mentre Jesús era mort no es tocaven. Ara sí que toquen igualment.

“Un toc que jo ja no vaig arribar a tocar va ser el d'anar a treballar i el de plegar”

Algú més ha fet de campaner amb vostè?

Alguna vegada hi ha anat algú altre, n'hi havia dos o tres més que en sabien.

El que volia tocar, tocava; això sí, no s'ha cobrat mai ni un duro.

De vegades donaven la voluntat quan es tocava a morts, perquè es tocava diversos cops al dia: es tocava a les 7 del matí, a les 8 del vespre es tornava a tocar, i l'endemà a les 7, a tornar-hi. També es tocava a la missa de l'enterrament.

Ara últimament tocàvem a l'hora de la missa, i quan entra el mort també.

Tocar les campanes és com la música, hi ha gent que serveix per a això i gent que no, i a mi sempre m'ha agradat.

Té alguna anècdota de tocar les campanes?

Anècdotes sí que n'hi ha hagut. El campaner va estar mig ensorrat bastant temps, i de rellicades i tot això n'hi va haver.

“Al final, el toc de les campanes és una cosa que fa poble, perquè arriba a tothom”

També, si feia temps que ningú hi pujava, s'omplia de titaranyes... Una vegada vaig anar a enterro i quan vaig arribar a baix vaig haver de tornar a casa a treure'm les titaranyes.

Per què ha deixat de fer de campaner?

Els genolls ja em fan mal i per això he deixat de tocar.

Abans tocava les campanes des de dalt del campaner. Després van baixar dues cordes fins a baix i tocava des d'allí, i així vaig aguantar quatre o cinc anys més.

Al llarg d'aquests anys ho he volgut deixar dues o tres vegades; hi ha hagut capellans a qui els semblava molt bé que toqués, però a altres no tant.

Però la gent sempre deia que servia com a avís i que és bonic. “Qui avisarà? Si això semblarà un mas robat!”, deien. I els vaig dir que tornaria, perquè he tocat tota la vida, però que no volia que em donés res ningú.

El toc de les campanes sempre ha sigut una cosa que s'ha portat bastant bé i ha agradat a tothom del poble.

I ja té successor?

Sí, hi ha un noi que treballa a l'Ajuntament i viu aquí i va dir que volia fer-ho. Es diu Josep M. Figuerola. Ha vingut a veure'm alguna vegada i li he ensenyat alguna cosa.

Què ha suposat per a vostè, ser campaner?

Sempre m'ha fet gràcia, tant de petit com de gran. M'hauria sabut greu que em diguessin que no toqués. Quan se senten les campanes sembla que ja sigui festa.

Les campanes tenen significat religiós per a vostè?

Bé, sí que es toca en les festes religioses, però jo a missa no hi vaig. Sempre he tingut molta amistat amb els mossens, no hi tinc res en contra, però si m'han dit que vagi a missa els dic: “No pateixis, el dia que no vingui ningú ja vindré jo!” (riu).

I què representa, per al poble, que toquin les campanes?

És molt maco, em sabria molt greu que no es toqués. Fa molta festa, quan es repicava per la festa major o venia Nadal... Al final és una cosa que fa poble, perquè arriba a tothom.